

รายงานการฝึกงาน
 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 (Huai Hongkhrai Royal Development Study Center)

รายชื่อนิสิตฝึกงาน

นางสาวนาถิกา	ฉอ่อนศรี	รหัสนิสิต 52165400
นางสาวสุกัญญา	มายรรยงค์	รหัสนิสิต 52165592

ตำแหน่งงาน
 นิสิตฝึกงาน

สถานที่ฝึกงาน

ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (Huai Hongkhrai Royal Development Study Center) ตั้งอยู่ที่ 237 ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์จากการทำงานจริง
2. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. สามารถนำทฤษฎีที่เรียนไปประยุกต์ใช้ได้

ระยะเวลาการฝึกงาน

ระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม 2555 ถึง วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556

เวลาฝึกงาน

ทุกวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา 08.30 – 16.30 น.

ค่าใช้จ่ายระหว่างการฝึกงาน

ประมาณ 5,000 – 8,000 บาท/เดือน

ลักษณะงาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ แหล่งศึกษาเรียนรู้ เป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิตซึ่งองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปปฏิบัติและสามารถทำได้ง่าย วัตถุประสงค์คือ เพื่อเป็นพื้นที่ต้นแบบแก่พื้นที่อื่นๆ หรือประชาชนที่สนใจในด้านการจัดการลุ่มน้ำ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น โดยมี 11 กลุ่มงานตอบสนองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งแต่ละกลุ่มงานมีการปฏิบัติภารกิจหลัก ดังนี้

1. งานศึกษาและพัฒนาแหล่งน้ำ

ศึกษาและทดลองวิจัยทางด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ วิจัยและพัฒนาลุ่มน้ำขนาดเล็ก ศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของแบบฝายต้นน้ำลำธาร การศึกษาเพื่อป้องกันการลดการตกตะกอนในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก การศึกษาและพัฒนาแบบจำลองการฟื้นฟูพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

2. งานศึกษาและพัฒนาป่าไม้

ศึกษาทดลองและวิจัยเกี่ยวกับอตุณิยมวิทยา อุทกวิทยา การเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า การส่งเสริมและการควบคุมไฟป่า การฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้(ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง) งานศึกษาการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างองค์ประกอบป่าและความหลากหลายของนิเวศลุ่มน้ำ

3. งานศึกษาและพัฒนาที่ดิน

ศึกษา ทดลอง วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพัฒนาวิธีการและรูปแบบการอนุรักษ์น้ำและดิน การปรับปรุงดิน การศึกษาและสาธิตการใช้หญ้าแฝก การขยายพันธุ์หญ้าแฝก การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของดิน การทำปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ

4. งานศึกษาและพัฒนาการปลูกพืช

ศึกษา ทดลอง วิจัยการปรับปรุงพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชสวน พืชไร่ พืชผัก พืชสมุนไพร และเห็ดเศรษฐกิจ ตลอดจนการเพิ่มผลผลิต รวมทั้งการผลิตน้ำส้มควันไม้

5. งานศึกษาและพัฒนาเกษตรกรรมแบบประณีต

ศึกษา ทดลอง วิจัยเกี่ยวกับงานรวบรวมพันธุ์พืช รวมทั้งการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นบ้าน การใช้ประโยชน์จากพืช(แปรรูป) และงานขยายพันธุ์พืช

6. งานศึกษาและพัฒนาการปศุสัตว์

ศึกษา ทดลอง วิจัยและสาธิตการเลี้ยงโคนม แพะ สัตว์เล็กและสัตว์ปีก รวมทั้งการปลูกพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ป่าโปร่ง

7. งานศึกษาและพัฒนาการประมง

ศึกษา ทดลอง วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการทำประมงในอ่างเก็บน้ำ การเพาะพันธุ์อนุบาลลูกปลาและการเลี้ยงปลาในรูปแบบต่างๆ

8. งานศึกษาและพัฒนาการเพาะเลี้ยงกบ

ศึกษา ทดลอง วิจัยด้านการเพาะเลี้ยงกบ การปรับปรุงพันธุ์ การเพาะเลี้ยงกบโดยวิธีเกษตรธรรมชาติและรูปแบบการเพาะเลี้ยงที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ชนิดของโรคและปรสิต วิธีป้องกันรักษาและควบคุมการเกิดโรค

9. งานศึกษาพัฒนาและอนุรักษ์ข้าว

ศึกษา ทดลอง วิจัยเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่และเมล็ดพันธุ์ที่ดี รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมสู่เกษตรกร

10. งานส่งเสริมการเกษตร

มุ่งเน้นการส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกร ให้บริการโรงสีข้าว การแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

11. ด้านการขยายผล

ได้ดำเนินการนำผลสำเร็จของงานวิจัยถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้เป็นหลักสูตรการฝึกอบรมขยายผลให้กับเกษตรกรหรือประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจและต้องการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

งานที่ได้รับมอบหมาย

1. กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาแหล่งน้ำ

- ทำการตรวจวัดคุณภาพน้ำโดยใช้เครื่องมือตรวจวัดคุณภาพน้ำชนิดหลายตัวแปรหรือหัวรวม (Multi-parameter)

2. กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาปศุสัตว์

- หยอดวัคซีนไก่

- รีดนมแพะ
- ทำความสะอาดโรงเรือนโคนม

3. กลุ่มงานศึกษาและพัฒนากาการประมง

- คัดแยกลูกปลาออกจากกระชังพ่อพันธุ์แม่พันธุ์
- เปลี่ยนและล้างกระชังปลา

4. กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาที่ดิน

- ลงชุมชนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์
- ลงปฏิบัติงาน ปลูกข้าวโพด
- ทำการทดสอบธาตุอาหารในดิน

5. กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาเกษตรกรรมแบบประณีต

- การทำรูปและกายานไล่ยุ่งจากเปลือกไก่
- การทำน้ำยาเอนกประสงค์
- ต่อยอดส้มโอ

6. กลุ่มงานศึกษาและพัฒนากาการปลูกพืช

- เตรียมข้าวฟ่างเพื่อทำการเตรียมหัวเชื้อเห็ด
- เชื้อเห็ดลงในก้อนขี้เลื่อย
- ทำการเพาะเลี้ยงเห็ดฟางในตะกร้า
- การทำข้าวเกรียบจากเห็ดหอม
- ลงชุมชนบ้านเกษตรกรตัวอย่างด้านการเพาะเลี้ยงเห็ด
- ทำน้ำหมักชีวภาพจากผลไม้
- เตรียมแปลงและปลูกผักพื้นบ้านแซมยางพารา
- ใส่ปุ๋ยให้ลำไย
- ทำกับดักเห็บ
- เกี่ยวข้าวกำสายพันธุ์ห้วยฮ่องไคร้
- ปลูกตะไคร้และกำจัดวัชพืชในแปลง

7. กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาป่าไม้

- เก็บตัวอย่างดินลำห้วยและในแปลงซีวัดเพื่อศึกษาหาความชื้นและวัตถุอินทรีย์ในดิน
- รวมทั้งเก็บไปไม้เพื่อวิเคราะห์การร่วงหล่น
- เก็บข้อมูลโครงสร้างป่าเพื่อศึกษาอัตราการเจริญของต้นไม้ในแปลงพัฒนา
  - ทำแนวกันไฟ
  - วัดการซึมซับน้ำของดิน
  - ชั่งดินและทำความสะอาดอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ

ตารางการฝึกงาน

สัปดาห์ที่ 1 (15 ตุลาคม – 21 ตุลาคม 2555)

- เข้ารายงานตัว , ปฐมนิเทศ ฟังบรรยายการแนะนำกิจกรรมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
- กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาแหล่งน้ำ ศึกษาดูงานการจัดการน้ำเพื่อใช้ในบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
  - กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาปศุสัตว์ ศึกษาการเลี้ยงดูแลโคนมในระยะต่างๆ การรีดนม และการเลี้ยงสัตว์เล็กสัตว์ปีก

สัปดาห์ที่ 2 (22 ตุลาคม – 28 ตุลาคม 2555)

- กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาประมง ศึกษาและพัฒนาการประมงในแหล่งน้ำ ศึกษาเทคนิคการจับปลา ศึกษาการวางระเบียบการจับปลาเพื่อการทำสายพันธุ์และสาธิตและขยายผลการเลี้ยงปลาในอ่างเก็บน้ำ
- กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาการเลี้ยงกบ ศึกษาการพัฒนาด้านอาชีพเพาะเลี้ยงกบและสนับสนุนพันธุ์และศึกษาทดลองเพาะเลี้ยงกบสำหรับคืนสู่ธรรมชาติ

สัปดาห์ที่ 3-4 (29 ตุลาคม – 11 พฤศจิกายน 2555)

- กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาที่ดิน ศึกษาการจัดการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ศึกษาผลกระทบของการใช้ประโยชน์ที่ดิน และศึกษาการใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยวิธีการทางพืช คือ ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ
- กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาเกษตรกรรมแบบประณีต ศึกษาการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช (พื้นเมือง) ศึกษาพืชสมุนไพร ศึกษารูปแบบเกษตรกรรมแบบยั่งยืนและขยายพันธุ์พืชที่มีศักยภาพในการเก็บเป็นรายปี และศึกษาการขยายพันธุ์พืชและไม้ผล

สัปดาห์ที่ 5-8 (12 พฤศจิกายน – 7 ธันวาคม 2555)

- กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาการปลูกพืชศึกษางานในต่อไปนี้ การปลูกไม้ผล, การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการปลูกไม้ผล, ฟังบรรยายเทคนิคและวิธีการเพาะเห็ด, การเตรียมอาหารสำหรับเลี้ยงเนื้อเยื่อ, การทำหัวเชื้อ, การเตรียมหัวเชื้อจากเมล็ดข้าวฟ่าง และการปลูกผักพื้นบ้าน ทฤษฎีหลักการ เหตุผล ลักษณะประจำของพืชนั้นรู้จักพืช รู้จักส่วนที่นำไปใช้

สัปดาห์ที่ 9 (11 – 14 ธันวาคม 2555)

- ฝ่ายส่งเสริมการเกษตร

สัปดาห์ที่ 10-16 (17 ธันวาคม 2555 – 29 มกราคม 2556)

- กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ฟังบรรยายสรุปงานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ศึกษาดูงานสวนป่าไม้ พัฒนาป่าไม้โดยวิธีบำรุงป่าธรรมชาติและศึกษาดูงานระบบนิเวศของป่าไม้บริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

30 มกราคม- 1 กุมภาพันธ์ 2556

- จัดเก็บรวบรวมเอกสาร สรุปรายงาน และนำเสนอสรุปประเมินผลการฝึกประสบการณ์ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกงาน

1. แนวทางดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริ
2. องค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสามารถทำได้ง่าย เช่น การทำธูปจากเปลือกไม้ การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า การต่อยอดไม้ผล การทำน้ำยาเอนกประสงค์ เป็นต้น
3. ประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น การรีดนมแพะ
4. ทักษะการแก้ปัญหา รวมทั้งการควบคุมอารมณ์และความคิด

ปัญหาและอุปสรรคระหว่างการฝึกงาน

1. ร้านอาหารหรือร้านสะดวกซื้ออยู่ห่างไกลจากสถานที่ฝึกงานมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีความอดทนในการปฏิบัติงาน เพราะงานบางอย่างต้องเดินระยะไกล
2. ควรมียุ่ยมึนในระหว่างการปฏิบัติงาน